

Routebeschrijving Winamer kuier met de hichtpunten fan Winaam

Bij dorps huis De Bijekoer aan het S. Schaafstrapaed 1 is een parkeergelegenheid.

- Neem het S. Schaafstrapaed en sla voor de speeltuin linksaf.
- Sla aan het eind van het voetpad rechtsaf de Blomstrjitte (1) in. Dit is een van de oudste buurtjes in Wijnaldum. De naam is waarschijnlijk ontstaan omdat via dit straatje de bloemen naar de graven op het nabijgelegen kerkhof werden gebracht. Ook stond hier de dorpspomp waar de mogelijkheid was om een bleek te gebruiken voor het doen van de was.

- Sla aan het eind van de Blomstrjitte rechtsaf de Buorren op. Rechts is de Andreaskerk te zien, bij deze kerk is een monument geplaatst ter nagedachtenis van de gevallen dorpsgenoten tijdens de tweede wereldoorlog en ook de oorlogsgraven van het Gemenebest.
- Na 50 m. aan de linkerkant op Buorren nr. 10 het voormalige schoolgebouw. (2) De eerste school van Wijnaldum werd gebouwd in 1882. Na vele verbouwingen werd in 1990 de school afgebroken en vervangen door het huidige schoolgebouw. De 'E.P. de Boerschool' (genoemd naar een van de laatste hoofdmeesters) moest in 2014 sluiten.
- Aan de rechterkant op Buorren nr.1 "it Slotsje" (3) Gebouwd in 1872/1873 in opdracht van P.P. Koopmans, eerder boer aan de Readyk. Later werden er vele activiteiten gehouden o.a. toneel, stembureau, Boerenleenbank, zondagschool, vergaderingen, en gymnastiek. De tuin, met moestuinen en fruitbomen, is aangelegd door tuinarchitect Gerrit Vlaskamp.
- Keer om en loop terug over de Buorren. Nummer 20 was de Smidse. (4) Tot in 1966 is in dit pand eeuwenlang de smederij gevestigd. De ligging van deze smederij was gunstig omdat aan de achterzijde in de Knikkersteed de zuidelijke opvaart lag.
- Buorren 30 is het oude dorpscafé, de Pineut (5) Het oude dorpscafé is al zeer oud. Ook het café bleek gebruik te maken van het haventje aan het Hearewaltje, dit bleek in een acte uit 1883, waarin wordt gesproken van een herberg die een vaart in de buurt had. Nummer 13 was een grutterswinkeltje, binnen is nog een mooie oude grutterskast te zien. (6) Bijnaam: "het snoepwinkeltje"
- Loop door op de Buorren naar het pleintje. Rechts het Hearewaltje. (7) De naam zegt het al: "waltje" was de wal van het haventje dat doorliep tot bijna aan de Buorren. In het laatste huis woonde Jan Lampe, turfschipper, hij was eigenaar van een "snikke", (beurtschip), deze schepen werden gebruikt voor het vrachtvervoer.

- Loop door richting kaatsveld. Dit veld draagt de naam “it Moargen”. (8) (Morgen = oude landmaat, iets minder dan een hectare) Dit was het asveld, er stond noordelijk op het perceel een braakhok. Gardeniers die vlas verbouwden hadden ’s winters een braakhok nodig. De kerk verhuurde uiteindelijk het ashok als zodanig. Vandaar liep de vaart met het haventje.

- Neem de afslag rechts de Harnewei op Dit straatje wordt “de Schilderswijk” (9) genoemd vanwege de schilders die er vroeger gewoond hebben. Harnewei nr.2 wordt ook wel het schildershuis genoemd. Het is in 1890 gebouwd door Johannes Sibrens Leyenaar als “verfwinkel”. In 1895 kwam de jonge Ids Wiersma (geboren in 1878 in Brantgum) in dienst als schildersknecht. Op Harnewei nr.6 woonde later ook een schilder: Hidde Leyenaar, dit was het neefje van Johannes.

- Loop terug naar de Buorren. Rechts op nr. 38 het voormalig Gereformeerde kerkje. (10) Taekele Hoogterp (voorheen kastelein in de herberg aan de Buorren), heeft dit pand laten bouwen als herberg met een stalling en een trochreed. Later is hier een schildersbedrijf met een verfwinkel in gevestigd geraakt. Het pand is daarna verkocht aan de Kerkenraad van de Gereformeerde Kerk Sexbierum.

- Loop door tot de kruising. Sla rechtsaf de Fiskersbuorren op, volg de Fiskersbuorren tot de driesprong voor huisnr. 1.

- (Optioneel: loop rechtdoor naar de brug “it Heechhout” (11) hier loopt de Ried, onderdeel van de Elfstedenroute tussen Harlingen en Franeker. Keer om, loop terug naar de splitsing en sla linksaf.

- Sla rechtsaf en blijf de Fiskersbuorren volgen. Sla linksaf het schelpenpad op en volg dit pad langs de Ried. Blijf het schelpenpad volgen met de bocht naar rechts.

- (Optioneel: in de bocht het onverharde pad tot aan de brughoofden nemen. De voormalige brug was onderdeel van de spoorlijn Harlingen-Stiens die van 1903 tot 1935 in gebruik was. Loop terug en neem de bocht naar links, blijf het schelpenpad volgen.)

- Loop door tot de Terpentoer. (12). Deze ‘Terpentoer’ is ontworpen door Nynke Rixt Jukema. Het tempeltje verwijst naar de terpengeschiedenis van het dorp. De Terpentoer is drie meter hoog, wat even hoog is als de hoogste terp in de geschiedenis van het dorp. Deze hoogste terp bestond rond 800 na Chr. Vanaf de Toer is er in oostelijke richting uitzicht op de Tjitsmaterp. Waar de beroemde gouden fibula (mantelspeld) in 1953 gevonden is.

- Sla rechtsaf en loop door het Winamer bos, daarna linksaf de Terp op of

- Loop links om de terpentoer en volg het schelpenpad, daarna rechtdoor de Terp op. • Loop rechtdoor tot de driesprong. Het perceeltje met de Fibula en de koningsboom wordt “Skean Himd” genoemd. (13) Dit betekent: “Een schuin/scheef stukje land (hemd)”. Voorheen lagen hier 2 wegen,

waarvan lange tijd nog 1 onverhard. Het puntje werd door de dorpsbewoners gebruikt als volkstuintje.

- Sla rechtsaf de Alde Leane op.
- Loop door tot Alde Leane nr. 7. (14) Dit is de voormalige herberg De Oude Bijekoer. In 1784 stond er in Wijnaldum een herberg met de naam: "De vergulde Byekorf". Het is niet zeker of De oude Bijekoer op dezelfde plek staat als zijn voorganger. Deze herberg wordt in verschillende teksten genoemd vanaf 1850. Het langwerpige hok is hoogstwaarschijnlijk een stalling voor paard en wagen geweest. De bijnaam voor de herberg door de toenmalige bewoners na 1975: "fiif iepen beamen".
- Bij de volgende afslag rechts de Jelle van Dijkstrjitte in. Het perceel links tussen de afslag en de kerk wordt "Tsjerkemaat" (15) genoemd. Dit stuk land behoorde tot de dorpssterp maar is afgegraven. De terprgrond werd omstreeks 1954 gebruikt om de westelijke opvaart gedeeltelijk te dempen. Er liep een kerkpad dwars over het "Tsjerkemaat" in westelijke richting, langs de boerderij, via diverse bruggetjes, naar de Sexbierumervaart waar een brug lag. Aan de overkant was een pad naar de Haule, naar het zuiden en naar Midlum.
- Loop door tot de aansluiting met het S. Schaafstrapad. Sla linksaf dit pad in en loop door tot dorpsshuis De Bijekoer, het eindpunt van deze route.

